

Skrivelse till socialdepartementet och kulturdepartementet ang pollenmätningar och pollenfällor

Bakgrund

Pollenprognoser är en viktig service som bland annat efterfrågas av landets pollenallergiker. Det har hittills funnits 20 mätstationer/pollenfällor i Sverige. Finansiering och organisering av pollenmätning sker på olika sätt. Några enheter har finansiering via olika typer av bidrag från staten, genom olika departement (social- och kulturdepartementen) och länsstyrelser, medan andra finansieras av kommuner och regioner. Organisering av verksamheterna varierar också runt om i landet. Det saknas kort sagt en tydlig och övergripande nationell organisation och finansiering för pollenprognosverksamheten.

Pollenmätning har genomförts i norra sjukvårdsregionen under en längre tid. Inledningsvis utfördes det i landstingens regi, men ansvaret för verksamheten övertogs senare av Pollenlaboratoriet i Umeå AB. Två av regionerna i norra sjukvårdsregionen har fått delfinansiering från staten medan de två andra helt stått för finansiering av verksamheten. Då ansvarig person som analyserat pollenfällorna har gått i pension och den kunskap hen hade inte är säkrad, kommer ingen mätning att kunna ske i norra sjukvårdsregionen under 2021.

Aktuellt

Vid mätningarna har en så kallad burkarfälla använts med ett system som är utvecklat på 1960-talet. Denna typ av fälla töms varje vardag och innehållet rapporteras sedan in till Pollenlaboratoriet som sammanställer och lägger ut informationen på sin hemsida och i en mobilapplikation. Från och med 2021 måste befintliga fällor bytas ut och ersättas av mätutrustning med modern teknik. Detta innebär att mätningen kan ske kontinuerligt sju dagar i veckan och att ingen daglig tömning behövs. För att säkra framtida pollenmätningar behövs ny utrustning och säkerställd process.

Folkhälsoaspekter och samhällskostnader

20 – 30 procent av Sveriges befolkning är pollenallergiker. De mest framträdande besvären består av astmatiska besvär, hosta och retningar i luftrören, huvudvärk och klåda, nästäppa samt rinnande ögon. Folkhälsomyndigheten har i sin rapport ”Folkhälsa i ett förändrat klimat – Handlingsplan för klimatanpassning 2017-2020” identifierat pollenallergi som en påverkansfaktor på den hälsorelaterade livsmiljön.

Kostnader för ökade sjukskrivningar kan förväntas bli påtagliga vid avsaknad av pollenprognoser. Utöver samhällsekonomiska effekter finns det anledning att förvänta sig ökade sjukvårdskostnader bl a för läkemedel. Avsaknaden av pollenmätningar kommer att leda till en osäkerhet om när pollenhalterna är höga, vilket gör att många personer behöver behandla sig med kostsamma läkemedel i högre dos och under längre tid. Patienter som har förskrivning av dyra biologiska läkemedel behöver ökad dosering tidigare för att inte riskera att försämras med risk för allvarlig skada. Detta kommer också att leda till betydande kostnadsökningar för regionerna.

Ansvarsfrågan

Regionledningarna i norra sjukvårdsregionen ställer sig frågan var ansvaret för pollenmätningar bör finnas? Norra sjukvårdsregionen anser att det är av största vikt att det sker ett förtydligande och en likriktning gällande uppdrag, organisation och finansiering av verksamheterna. Regeringen bör därför skyndsamt ge ett tydligt nationellt uppdrag till en statlig myndighet för samordning och drift av ett rikstäckande nationellt nätverk. Den statliga myndigheten bör ges förutsättningar för en mer stabil och långsiktigt hållbar nationell modell för pollenmätningarna.

Har regeringen för avsikt att vidta några åtgärder i den här riktningen eller ska regionerna i norra sjukvårdsregionen förvänta sig att otydligheter och ojämlikheter består? Svaret på frågorna om organisation och finansiering är viktiga för att kunna ta ställning till eventuella investeringar i ny teknik och utbildning, för att ge ökad hälsa för astmatikerna i norra sjukvårdsregionen.

Med önskan om snabbt svar!

För regionerna i norra sjukvårdsregionen

Tommy Svensson
T f regiondirektör, Region Västerbotten

Nina Fållbäck Svensson
Förbundsdirektör norra sjukvårdsregionförbundet